

JÓK A LEGJOBBAK KÖZÜL

Sződi Sándor (IFKA - Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft. minőség szakértő)

”A minőség sohasem a véletlen, hanem a jól képzett minőség tudatos munkatársak precíz és akkurátus munkájának, valamint a jól kialakított minőségorientált szervezetirányítási rendszer eredménye, melyek együtt biztosítják a szervezet hatékony, sikeres és fenntartható működését”

Dr. Molnár Pál

Beszélgetés Dr. Molnár Pállal

- Szeretném kérni, hogy szakmailag rendkívül tartalmas életutadból, ezúttal azokat a fordulópontokat vázold, amely utólag a legfontosabbak, leginkább meghatározóak voltak számodra!
- Szegedi születésűként középiskolai tanulmányaimat a Szegedi Élelmiszeripari Technikumban kitűnő eredménnyel fejeztem be. Vegyészmérnöki oklevelem a Berliini Humboldt Egyetemen szerzett miniszteri kitüntetésű („vörös”) diplomám alapján honosítással a Budapesti Műszaki Egyetemtől kaptam. Kandidátusi értekezésem szintén a Berliini Humboldt Egyetemen védtem meg élelmiszerek minőségértékelésének témakörében, amely alapján 1975-ben a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Minősítő Bizottsága a „kémiai tudományok kandidátusa” fokozatot adományozta. 1976-ban kaptam meg a Budapesti Műszaki Egyetem műszaki doktora címet. 1996-ban a „mezőgazdasági tudomány doktora” lettem a élelmiszerek minőség-vizsgálata témakörben írt német és magyar nyelvű könyvem elismeréseként. 2000-ben a Szent István Egyetemen az élelmiszerek komplex minősítése tárgykörben a kémiai tudomány területén habilitáltam. Brüsszelben végzett EFQM tanfolyami végzettségem elismeréseként szereztem meg először 2002-ben az „EOQ TQM Assessor” tanúsítványt, amelynek 3 évenként esedékes megújítási követelményeit eddig 5

alkalommal teljesítettem. Az egyetem elvégzése után 10 évet a Német Szabvány-, Mérés- és Minőségügyi Hivatal Tudományos és Módszertani Főosztályán, Berlinben tudományos főmunkatársként, majd osztályvezető-helyettesként dolgoztam. Hazatérésem után 1978-1990 között az Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Központ, illetve jogelődjeinek igazgató-, illetve főigazgató-helyettesének neveztek ki, majd a Központi Élelmiszer-tudományi Kutató Intézet tudományos tanácsadója és az Intézet Élelmiszer Minőségügyi Információs Centrumának vezetője voltam. 1984-ben és 1989-ben élelmiszerek komplex minősítése témával Humboldt ösztöndíjasként Stuttgartban a Hohenheimi Egyetemen 1,5 évet kutatóként dolgoztam. Jelenleg az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottsága Közhasznú Egyesületnek (EOQ MNB Egyesület) elnök-főigazgatói tiszttét töltöm be 1996. évben történő első elnökké választásom óta.

- *Szakmai teljesítményed csúcsát jelenti, hogy a Nemzetközi Minőségügyi Akadémia (IAQ) elnökének választottak! Te is így értékeled?*
- A 2000-ben Budapesten megtartott Európai Minőségügyi Kongresszus sikeres megrendezése után – hosszas felvételi eljárást követően – az EOQ Kongresszuson 2001 szeptemberében Isztambulban tartottam székfoglaló előadásomat az élelmiszerminőség és -biztonság aktuális kérdéseiről. Óriási meglepetésemre már 2005-ben a Tokiói Minőségügyi Világkongresszus keretében megtartott IAQ Közgyűlésen egyik alelnöknek választottak. 2008-ban az amerikai Minőségügyi Világkongresszus keretében megtartott IAQ Közgyűlésen első alelnökké és a Jelölő Bizottság elnökévé választottak. 2011-ben Budapesten az IAQ legfőbb döntéshozó szervének, az Igazgató Tanácsnak lettem a tagja, de ilyen „előléttel” sem számítottam arra, hogy 2014-ben a japán Nagoyában egyhangúlag az IAQ elnökének választanak. Ezt a tisztséget, amely nagyon nagy felelősséggel és rengeteg feladattal párosul, azért tekintem szakmai teljesítményem csúcsának, mert az Akadémia eddigi 50 éve alatt – egy olasz és egy indiai elnököt kivéve – kizárólag amerikai, japán és német elnököt választottak, és magyar minőségügyi szakemberként Dr. Ishikawa, Dr. Feigenbaum vagy Dr. Masing utódjának lenni nagy elismerés. Még abban az összefüggésben is az elnöki tisztség tekinthető a csúcsnak, hogy az amerikai Charlotte-ban 2017. május elején megtartott Minőségügyi Világkongresszus keretén belül az IAQ legmagasabb döntéshozatali szervének számító Igazgató Tanács elnökévé választottak a 2018-2020-as választási periódusra.
- *1984-93 között az EOQ Élelmiszer Szakbizottság elnöki tiszttét töltötted be. Jól gondolom, hogy mindez számodra ez a nemzetközi kapcsolatépítés, és a partnerkapcsolatok kialakítása szempontjából is meghatározó volt?*
- Valóban az élelmiszerek minősége és biztonsága a fő szakmai, kutatási és oktatási területem, ami időközben kiegészült az élelmiszeripari minőségmenedzsment tárgykörével. Mivel 1981-től az EOQ Élelmiszer Szakbizottság titkára voltam, és más kapcsolódó területeken is (ENSZ FAO és ENSZ UNIDO szakértő, ENSZ/WHO Codex Munkabizottság alelnöke) fontos tisztségeket láttam el, várható volt elnökké választásom, amelyet alapszabály-ellenesen (ami csak 2 választási periódust tesz lehetővé) 3x3 éves választási periódusban töltöttem be. Ez alatt az időszak alatt összesen 6 EOQ Élelmiszer Szimpóziumot tartottunk (Budapesten 2 alkalommal), Zürichben, Bécsben, Manchesterben és Berlinben. Ezek programjának megszervezése és lebonyolítása hasznos volt a nemzetközi kapcsolatépítés és a tapasztalatszerzés szempontjából, de mindez a minőségügy csak egyik igen speciális szakterületét és szakember-gárdáját fogta át.

- *1998-ban az EOQ akkreditálta az EOQ MNB szakember-regisztrációs és -tanúsítási tevékenységét, valamint felhatalmazta az EOQ oklevelek kiadására. Ez a döntés a szervezet mai sikereinek egyik megalapozója volt?*
- Nagyon nehéz volt - a rengeteg napi feladat ellátása mellett - az EOQ akkreditálás minden feltételét teljesíteni (Minőségügyi Kézikönyv és különböző szabályzatok angol nyelvre fordítása, megfelelő oktatói gárda összeállítása stb.), de az EOQ MNB szakember-regisztrációs és -tanúsítási tevékenységének kialakítása és működtetése az európai harmonizált minőségügyi követelmények szerint igen sok haszonnal járt és jár. A tanfolyamok felépítéséhez és tartalmi korszerűsítéséhez a csatlakozás rengeteget segített, ami jelentősen hozzájárult az EOQ MNB Egyesület sikeres működéséhez és elismertségéhez. A 32 különböző EOQ tanfolyam több mint felét bevezettük Magyarországon, több egyetemet Képzési Központként elismertünk, és mindeddig több mint 3000 tanúsítványt adtunk ki a tanfolyamokat sikeresen elvégzett résztvevők számára. A jelenleg kiadásra kerülő EOQ MNB tanúsítványok angol és magyar nyelven szintén megfelelnek az EOQ harmonizált követelményrendszerének, valamint nagymértékben segítik a magas színvonalú európai ismeretek átadását.
- *Az általad irányított EOQ MNB konferenciák sorát rendezte. Van-e összesítés arról, hogy ezeken a rendezvényeken mennyien vettek részt a hazai szakemberek közül?*
- Megkísérlem az évek megadásával felsorolni az általam szervezett jelentősebb EOQ MNB nemzetközi konferenciákat és zárójelben megadni az összes résztvevők számát és a hazai szakemberek létszámát:

1997	Nemzetközi konferencia az EOQ MNB 25 éves jubileuma alkalmából (1000; 900)
1998	Európai Minőség hét Magyarországon (800; 700)
2000	44. Európai Minőségügyi Kongresszus (1100; 200)
2002	Nemzetközi konferencia az EOQ MNB 30 éves jubileuma alkalmából (130; 60)
2005	TAIEX szeminárium „Élelmiszerek minőségpolitikája” (130; 100)
2007	Nemzetközi konferencia az EOQ MNB 35 éves jubileuma alkalmából (235; 190)
2009	XIX. IAMA Élelmiszer- és Agrárgazdasági Világforum és Szimpózium (420; 110)
2011	55. EOQ Kongresszus (Minőségügyi Világkongresszus) (640; 160)
2015	A Nemzetközi Minőségügyi Akadémia I. Minőségügyi Világforum (300; 120)

Az eddigi EOQ MNB elnökségi időszakomban (1996-2017) az EOQ MNB Egyesület önállóan több mint 30 országos konferenciát tartott, amelyen legalább 15000 hazai szakember vett részt és bővítette tudását.
- *A Fővárosi Bíróság visszamenőleges hatállyal az EOQ MNB-t (1998-ban) közhasznú társadalmi szervezatként sorolta be. Melyek a szervezet általad legfontosabbnak tartott közhasznúsági ismérvei?*
- Azóta a vonatkozó új törvény szerint EOQ MNB Közhasznú Egyesület besorolást kaptunk, mivel a jogalkalmazó (Fővárosi Törvényszék) szerint is fő tevékenységünk, ami a termékek és szolgáltatások minőségének javítására irányul a társadalom számára közhasznúnak minősül. Ez természetesen áttételesen – oktatási és ismeretterjesztési tevékenységünkön, továbbá egyéb rendezvényeinken és szakfolyóiratunk kiadásán keresztül – valósul meg.
- *A minőségügy hazai helyzetét, presztízsét hogyan ítéled meg?*

- Most jelent meg egy publikációm szaklapunk, a „Minőség és Megbízhatóság” 2017/3 füzetében, amelyben az Európai Unió tagországai minőségügyi helyzetének felmérési eredményeiről számolok be. Ennek alapját képező tanulmányt az Európai Bizottság megbízásából egy portugáliai egyetemi csapat állította össze a Nemzetközi Minőségügyi Akadémia felkért szakértőinek bevonásával. A kapott felkérés alapján a felmérésben személyesen is részt vettem. Ebben a tanulmányban a hazai minőségügy – főként objektív és részben szubjektív mérőszámok szerint – az országok utolsó előtti harmadában az utolsó helyre került. A gazdaság területén is jelentős visszaesés és ezáltal elmaradás tapasztalható nemzetközi összehasonlításban, pl. az ISO 9001-es szabvány szerinti hazai tanúsítások lakosságra vetített száma szerint. Azonban sokkal nagyobb a hazai „minőséghiány” az egészségügy, az oktatás és a közigazgatás terén. Ezen a helyzeten csak jelentős kormányzati közreműködéssel és támogatással lehetne segíteni, ami a nagyon hiányzó nemzeti minőségfejlesztési program keretében valósulhatna meg.
- *Mi a véleményed a minőségügyi szervezetek együttműködéséről?*
- Nem kevés európai országban működik több minőségügyi szervezet. Az Európai Minőségügyi Szervezetben (EOQ) Magyarország nemzeti képviselőjeként gyakran jut tudomásomra nemzeti szintű vita, esetenként viszálykodás az egyes országokon belül működő minőségügyi szervezetek között. Ilyen tekintéssel a hazai minőségügyi szervezetek együttműködését igen jónak tartom. A főbb tevékenységek eléggé elkülönülnek, nyomon követhetők. Kiemelkedően színvonalas együttműködésünk az ISO 9000 Fórummal alakult ki, de a Magyar Minőség Társasággal is jól kooperálunk. Külön kiemelést érdemel, hogy történelmi tükörben az EOQ MNB Egyesület az „anyaszervezet”, és meghatározó szakemberei mind a 4 újabb hazai minőségügyi szervezet megalakulásánál különböző megfontolásokból kifolyólag többé-kevésbé aktívan közreműködtek.
- *Egyik kedvenc területed, ahol jól érzed magad az a tanári katedra. Milyen témákat, tantárgyakat oktatsz? A Szegedi Élelmiszeripari Főiskola címzetes főiskolai tanáraként hogyan látod: vonzó a fiatalok számára a minőségügyi terület?*
- 1985-ben nevezett ki a földművelési miniszter a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola címzetes főiskolai tanárává, amely lehetővé tette számomra a professzori cím használatát. Ebben a minőségemben sok különböző tantárgy oktatásában vettem részt és aktívan közreműködtem az „Élelmiszeripari minőségszabályozó”, az „Élelmiszeripari gyártmányfejlesztő” és az „Élelmiszermínősítő” szakmérnöki képzési programok kidolgozásában, bevezetésében és a szép számban bejelentkezett posztgraduális hallgatók képzésében. Éveken keresztül külső oktatóként sok évfolyam számára tartottam órákat az „Élelmiszeripari minőségszabályozás”, az „Élelmiszerek érzékszervi minősítése”, az „Élelmiszeripari minőségfejlesztés” és „Érzékszervi élelmiszervizsgálat” tantárgyakról. 2004-ben a Szegedi Tudományegyetem rektora egyetemi magántanárrá nevezett ki. Elfogadott pályázatom eredményeként 2009-ben Dr. Sólyom László köztársasági elnök a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karának egyetemi tanárává nevezett ki a minőségmenedzsment oktatására, melyet félállásban, illetve megbízás alapján végzek. Azóta tartok órákat a minőségirányítás különböző részterületeiről általános jelleggel a gépészmérnök, a műszaki menedzser, a vidékfejlesztési, valamint a minőségügyi szakmérnök hallgatók részére is. Míg a nappali hallgatók kevés érdeklődést mutatnak a minőségügyi témák iránt, addig a munkaviszonnyal rendelkező levelező és szakmérnök hallgatók várakozáson felüli érdeklődést mutatnak és jó vizsgaeredményeket érnek el ezekben a tantárgyakban.
- *Elismeréseid, kitüntetéseid közül melyekre vagy leginkább büszke?*

- Nem szoktam számolgatni és rangsorolni számos elismerésem és kitüntetésem. Hogy mégis választ adjak a kérdésre, talán a Nemzetközi Minőségügyi Akadémia (IAQ) által 2011-ben adományozott „The Founder Medal” („Alapítói Érdemérem”) lepett meg a legjobban. Ez ugyanis az Akadémia háromévente kiadott legmagasabb belső (csak a tagok számára adható) kitüntetése, amit az Akadémia működtetésében végzett kiváló teljesítményért ítél oda az IAQ Igazgató Tanácsa.
- *Tudom, hogy mindig dolgozol, tervezel. Légy szíves avass be legközelebbi elképzeléseidbe, konkrét munkáidba!*
- Mindenekelőtt nagyon szeretném eredményesen végig vinni a Nemzetközi Minőségügyi Akadémia elnöki tisztségét, amely 2017. december 31-én fejeződik be. Ennek egyik legfontosabb mérföldköve az IAQ 2. Minőségügyi Világforumának sikeres lebonyolítása 2017 októberében a szlovéniai Bledben. Jó lenne 2018-2020 között a nagy akadémiai hatáskörrel járó, de kevesebb napi feladatot jelentő elnöki tisztséget megfelelő szinten ellátni az IAQ Igazgató Tanács élén. Ugyancsak 2020-ban zárul az EOQ MNB Egyesületben betöltött elnöki ciklusom, amit szeretnék lehetőleg az eddigi színvonalon kitölteni. Ebbe beletartozik a rengeteg munkával járó szakfolyóiratunk a „Minőség és Megbízhatóság” megfelelő szintű szerkesztése, kiadása, olvasótáborának növelése. Minden várakozás ellenére nem tervezem – az általános nemzetközi gyakorlatot követve – utódom kiválasztását, megnevezését egyetlen tisztségemben sem. Igyekszem viszont majd a megválasztott utódok munkáját segíteni, amennyiben igényt tartanak rá.
- *Nyugdíjas korúként (szándékosan nem említem, hogy nyugdíjasként) hogyan bírod energiával? Számodra is 24 órából áll a nap. Mikor és mivel tudsz kikapcsolódni, regenerálódni?*
- Minden túlzás nélkül a végzett munka éltet, mivel nagyobb részét szinte hobbiként művelem. Feleségem, Ingrid, akivel nap, mint nap együtt dolgozom, nagy segítségemre van, gondoskodik erőállapotomról és az élethez szükséges többi feltételről. Ugyanakkor rengeteg szakmai barátom van itthon és a nagyvilágban, akikkel szoros személyes kapcsolatot ápolok. Jó érzés, hogy a világ legalább 60 országában él olyan kollégám, akivel szinte bármikor - a szakmai témákon kívül is - elbeszélgethetek, ha úgy adódik, együtt vacsorázhatok, vagy bármilyen más közös programot bonyolíthatok le. A napi kikapcsolódás és pihenés főleg zenehallgatással és a híradások követésével oldódik meg; a hétvégeken pedig elég sok időt kerti munkával töltünk. 2 budapesti operabérletünk van, de mivel - a rokonai szálak következtében - állandó kapcsolatban vagyunk Németországgal, ezáltal - a világ eseményei iránti nyitottság mellett - elég intenzíven nyomon követjük az ottani politikai és kulturális eseményeket, beleértve a német színházlátogatásokat is. Amire viszont túl kevés lehetőségem van, pedig számomra ez az egyik legjobb kikapcsolódás, az unokákkal való foglalkozás, beszélgetés, játszás, amit viszont, ha úgy adódik, igen intenzíven teszek.
- *Nagyon szépen köszönöm, hogy időt szakítottál a válaszadásra. Azt gondolom, hogy gazdagabbak lettünk, mert sok értékes információhoz jutottunk. Kívánok terveid megvalósulásához kiváló egészséget, s az ünnepek közeledtén kellemes pihenést, unokázást!*